

AJUTS A LA INNOVACIÓ DOCENT
Memòria Ajuts d' Innovació Docent

“Manual de procediments de gestió acadèmica i de la millora de la qualitat docent dels estudis oficials de Màster: un objectiu estratègic del Màster Universitari de Dret Ambiental”

Departament de Dret Públic
Facultat de Ciències Jurídiques

Coordinador:
Dr. Antoni Pigrau Solé

AJUTS A LA INNOVACIÓ DOCENT

Títol del projecte/xarxa	
"Manual de procediments de gestió acadèmica i de la millora de la qualitat docent dels estudis oficials de Master: un objectiu estratègic del Màster Universitari de Dret Ambiental"	
Departament	Centre
Dret Públic	Facultat de Ciències Jurídiques
Membres participants <i>(indicar qui és el coordinador)</i>	
Persona coordinadora del projecte:	
Dr. Antoni Pigrau Solé	
Equip del projecte:	
Dr. Antoni Pigrau Solé Dra. Susana Borràs Pentinat Dr. Jordi Jaria Manzano Dr. Josep Ramon Fuentes Dra. Anna Pallarés Serrano Dra. Lucia Casado Casado Dra. Maria Marquès Banqué Dra. Àngeles Galiana Saura Sra. Aitana De la Varga Pastor Sra. Mercè Figueras Saludes	
URL del projecte <i>(si s'escau)</i>	
Durada del projecte: X 1 any ☐ 2 anys	
<i>Data d'inici:</i> 1 setembre 2009 <i>Data finalització:</i> 1 setembre 2010	<i>El projecte està:</i> X Finalitzat ☐ En procés

Resum del projecte *(Indicar breument els resultats aconseguits en relació als objectius proposats) 20 línies*

Objectius Generals del projecte:

1. Respondre als nous reptes del professorat de postgrau a les exigències de la implantació del Sistema Europeu d'Educació Superior.
2. Millorar la planificació docent i la seva execució en el Màster per convertir-lo en un model d'excel·lència acadèmica en els estudis de postgrau.
3. Protocolitzar tots els aspectes del funcionament del programa de Màster/doctorat de cara a les acreditacions de qualitat (particularment en l'àmbit de l'acollida, la tutoria acadèmica durant el Màster i la direcció de la recerca)
4. Millora de la qualitat docent dels estudis de postgrau

Els resultats obtinguts en relació als objectius abans esmentats:

1. S'ha elaborat un manual, que pot ser un model per la resta de Màsters Universitaris de la URV
2. S'han recopilat i esquematitzat tots els processos de gestió acadèmica i administrativa, aportant un manual útil, senzill i clar.
3. S'ha elaborat un Pla d'Acció Tutorial adaptat als estudis del Màster en Dret Ambiental, inclòs en el Manual abans esmentat.
4. S'ha proposat la creació **Comitè de Qualitat del Màster**, que s'encarregarà de realitzar l'avaluació interna de la qualitat de la titulació de Màster.

Paraules clau

Qualitat, innovació docent, màster

MEMÒRIA JUSTIFICATIVA

1. Descripció del projecte

El repte dels nous programes de Màster i del nostre Màster Universitari en Dret Ambiental exigeix un esforç important per millorar la qualitat de l'oferta i, alhora, la qualitat docent. Per aquest motiu, gestionar la qualitat de forma adequada resulta un element fonamental en la planificació docent dels màsters universitaris i un factor clau per permetre la implantació completa de l'espai europeu d'educació superior (EEES).

El Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre (BOE núm. 260 de 30 d'octubre) pel qual s'estableix l'ordenació de les titulacions universitàries oficials a Espanya manifesta en el seu Preàmbul que "Els sistemes de garantia de la qualitat, que formen part dels nous plans d'estudis, són, així mateix, el fonament per a la nova organització per tal que la nova organització dels ensenyaments funcioni eficientment i per a crear la confiança sobre la que descansa el procés d'acreditació dels títols".

Aquest Reial Decret també regula, en el seu Annex I, en relació a la memòria per a la sol·licitud de títols oficials, els sistemes de garantia de qualitat que han de tenir els títols. En concret, sobre el sistema de garantia de la qualitat estableix que "La informació continguda en aquest apartat pot referir-se a tant a un sistema propi per la titulació com a un sistema general de la Universitat o del centre responsable dels ensenyaments, aplicable a la titulació" i a continuació es relacionen els aspectes més rellevants del sistema de garantia de la qualitat, és a dir, "9.1 Responsables del sistema de garantia de la qualitat del pla d'estudis. 9.2 Procediments d'avaluació i millora de la qualitat de l'ensenyament i el professorat. 9.3 Procediments per a garantir la qualitat de les pràctiques externes i els programes de mobilitat. 9.4 Procediments d'anàlisi de la inserció laboral dels graduats i de la satisfacció amb la formació rebuda. 9.5 Procediment per a l'anàlisi de la satisfacció dels diferents col·lectius implicats (estudiants, personal acadèmic i d'administració i serveis, etc.), i d'atenció als suggeriments o reclamacions. Criteris específics en el cas d'extinció del títol."

D'acord amb aquest marc de regulació, els processos d'homologació i implantació dels programes formatius en l'espai europeu d'educació superior exigeixen haver establert, conseqüentment, sistemes de garantia de qualitat destinats a analitzar el desenvolupament i els resultats d'aquests programes. La URV, a través del programa AUDIT de l'Agència Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA), ha adoptat el "Model d'assegurament de la qualitat de la docència de la URV". Aquest **model**, que és **únic per a tots els centres i titulacions de la URV**, constitueix el Sistema Intern de Garantia de la Qualitat (SIGQ) dels Centres de la Universitat i és l'eina que permet desplegar la política i estratègia de qualitat docent definides al Pla Estratègic de Docència de la URV (2003).

En la **fase de disseny del SIGQ** del programa AUDIT, la URV s'ha centrat en definir de forma general el seu sistema de garantia de qualitat de la formació universitària. En aquest sentit, la URV ha adoptat el marc i directrius per l'assegurament de la qualitat docent, i després ha definit i documentat un conjunt de processos, que són els que es consideren mínim comú denominador del sistema de garantia de qualitat, i que tots els centres hauran d'implantar, seguir, revisar i millorar. Arrel d'aquesta definició general i comuna, s'ha iniciat la **fase d'implantació del SIGQ** que s'ha de dur a terme en cada Centre, per tal desenvolupar el seu propi SIGQ, implantant els processos generals i adaptant-los quan sigui convenient i necessari per introduir en el sistema les especificitats del centre.

Conseqüentment, la Facultat de Ciències Jurídiques ha iniciat aquest procés d'implantació del SIGQ general als estudis de grau i postgrau, aprofitant l'inici dels nous plans d'estudis adaptats al Pla de Bolonya. El Grup d'Innovació Docent (GID) de la Facultat de Ciències Jurídiques, a través de la seva Comissió de Qualitat¹, ha assumit, per encàrrec del Degà de la Facultat, la tasca d'adaptar el SIGQ a la realitat de les titulacions que s'imparteixen al Centre. Des del mes de febrer de 2010, aquesta Comissió s'ha reunit setmanalment amb la finalitat de revisar els diferents processos que integren el SIGQ i adaptar-los a l'estructura organitzativa del centre, alhora que ha fet propostes per incorporar millores en els processos. També han participat en reunions de la Comissió de Qualitat, en funció de la temàtica a tractar, la cap de Secretaria, la responsable del PAT, les coordinadores de pràctiques externes i les coordinadores de mobilitat.

Gràcies al bon funcionament d'aquesta Comissió, s'han adaptat els protocols, registres i procediments que en la fase de disseny no s'han contemplat per ser propis de cada centre i de la fase d'implantació del projecte. Per realitzar aquesta tasca s'han seguit les fitxes de procés sorgides arrel de les proves pilot de disseny i implantació del SIGQ realitzades a Facultat de Química i l'Escola Universitària de Turisme i Oci i que es presenten a certificació al programa AUDIT. La feina realitzada de la Comissió de Qualitat del GID i dels membres d'aquest projecte ha estat realitzar reunions de treball per tal d'analitzar els exemples de formularis, protocols i altres documents de centre i així poder elaborar un SIGQ per la Facultat de Ciències Jurídiques la URV.

En concret, la llista de processos que ha d'adaptar el Centre són:

1. P 1.0-01 Procés per a l'elaboració i revisió de la política i els objectius de qualitat
2. P 1.1-01 Procés per a garantir la qualitat dels programes formatius
3. P 1.1-02 Procés per a la suspensió d'ensenyaments
4. P 1.2-01.a Procés de selecció, admissió i matriculació d'estudiants a programes de grau

---

¹ Membres de la Comissió de Qualitat del GID: Frederic Adan, Laura Román, Ramona Torrens, Cristina García, Carmen Iturrioz, Teresa Franquet, Susana Borràs, Pablo Girgado, Sergio Nasarre, Georgina Gaona i Marta Viñas.

5. P 1.2-01.b Procés de selecció, admissió i matriculació d'estudiants a programes de postgrau
6. P 1.2-02.a Procés d'orientació a l'estudiant (Grau)
7. P 1.2-02.b Procés d'orientació a l'estudiant de postgrau
8. P 1.2-03 Procés de desenvolupament de l'ensenyament
9. P 1.2-04 Procés de gestió de la mobilitat de l'estudiant
10. P 1.2-05 Procés de gestió de l'orientació professional
11. P 1.2-06.a Procés de gestió de les pràctiques externes (Grau)
12. P 1.2-06.b Procés de gestió de les pràctiques externes (màster)
13. P 1.2-07.a Procés de gestió d'incidències, reclamacions, suggeriments i felicitacions del grau
14. P 1.2-07.b Procés de gestió d'incidències, reclamacions, suggeriments i felicitacions del postgrau
15. P 1.4-01 Procés de gestió dels recursos materials
16. P 1.4-05 Procés de gestió dels serveis del centre
17. P 1.5-01 Procés d'anàlisi dels resultats i millora del programa formatiu
18. P. 1.6-01 Procés de publicació de la informació sobre les titulacions

Tota la documentació i les propostes que ha generat la Comissió de Qualitat del GID, a través de les diverses reunions de treball realitzades, que són en concret les FITXES DE PROCÉS-PROPOSTA COMISSIÓ DE QUALITAT i els DIAGRAMES DE FLUX-PROPOSTA COMISSIÓ DE QUALITAT amb les adaptacions corresponents a les modificacions incorporades a les fitxes, es van trametre el 3 de juny de 2010 al Degà, per tal de fer-ho extensiu a l'Equip Deganal i aprovar els processos definitius adaptats al Centre el mes de setembre 2010.

D'altra banda, l'Equip Deganal ha elaborat la Política de Qualitat de la FCJ, per tal de manifestar el seu compromís de qualitat envers els col·lectius d'estudiants, PDI i PAS del centre. La Política de Qualitat inclou la definició de la missió de la FCJ, basada en la connexió entre docència, recerca i transferència de coneixement, la visió de futur de la Facultat i els objectius que ha determinat l'Equip Deganal per tal de millorar la qualitat de les activitats que porta a terme el centre.

Aquests processos desenvolupats, de forma general, tant a la Universitat com al pròpia Facultat de Ciències Jurídiques, també s'han volgut adaptar a la titulació del Màster Universitari en Dret Ambiental, en la mesura que els processos descrits puguin ser aplicables i puguin garantir la millora qualitativa de la titulació a efectes de renovar l'acreditació corresponent d'oficialitat.

En aquest context s'emmarca el present projecte, que ara es conclou i que ha consistit, fonamentalment, en l'elaboració d'un Manual de processos que pretén contribuir a

definir i instaurar accions de millora contínua, i també presentar el màster a l'acreditació davant els organismes oportuns, d'acord amb el previst en el Pla Estratègic del Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT), aprovat pel Consell de Govern de la URV el 30 d'abril de 2009,

Tot el mapa de processos de qualitat del Màster es presenten en un nivell de desenvolupament mínim i inicial, adaptant-los a la realitat de la titulació i a les necessitats i canvis existents en cada moment. De manera, que aquest Manual estarà subjecte a la revisió permanent de la Comissió de Qualitat creada expressament per a efectuar el seguiment dels processos de qualitat.

Un segon objectiu del projecte era el de posar a disposició dels membres de la comunitat universitària aquest Manual de processos per a la gestió administrativa i docent dels estudis oficials de postgrau regulats pel Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre (BOE núm. 260 de 30 d'octubre), com una eina que orienti els gestors, l'alumnat i el professorat a l'hora de fer front als tràmits i procediments reglamentàriament establerts per a aquests estudis i que permeti al personal que es dedica a la gestió administrativa actuar amb més seguretat i augmentar-ne l'eficiència.

En aquest sentit, s'ha assolit la primera motivació que es perseguia amb la presentació de la "Sol.licitud de la Convocatòria d'Ajuts per a projectes d'Innovació Docent 2009 (Modalitat A)", que era l'elaboració d'un document que compregués el mapa de processos aplicables al Màster i el procés de garantia de qualitat necessari per a l'acompliment dels criteris de qualitat de l'ANECA o de l'AQU. Tot plegat per defensar un projecte educatiu coherent, innovador i competitiu i complir amb les exigències de qualitat que han de tenir els ensenyaments de Màster, d'acord amb el criteris de l'AQU i de l'ANECA. L'adequació a l'Espai Europeu d'Educació Superior ha implicat l'augment de competitivitat dels programes de Màsters i de doctorat i constitueix una finalitat ineludible respondre a aquestes exigències reforçant la qualitat dels estudis de la URV i així potenciar la visibilitat de la recerca dels estudiants del Màster i del doctorat.

També respecte a la segona raó fonamentadora del projecte s'han assolit resultats satisfactoris, en posar a disposició dels membres de la comunitat universitària un manual que contingui els protocols per a la gestió administrativa dels estudis oficials de postgrau regulats pel Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre (BOE núm. 260 de 30 d'octubre), contribuint a una millor adequació dels estudis de Màster de la URV a l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Un tercer objectiu que esperem assolir, era el de contribuir amb la nostra tasca a recuperar la menció de qualitat que l'ensenyament de doctorat de dret va perdre l'any passat com a conseqüència de no reunir els criteris suficients de qualitat docent i de gestió acadèmica requerits per l'AQU i l'ANECA. Aquest és una motivació molt important i que ens indueix a millorar els processos ara existents i que demostren ser ineficaços en termes de qualitat.

El quart era contribuir a la solituds de certificació de qualitat europea o internacional dels nostres estudis d'acord amb criteris estandarditzats.

Finalment, l'elaboració d'aquest manual respon a la necessitat última d'assolir un dels objectius fixats en el Pla Estratègic del Centre d'Estudis de Dret Ambiental, en el que

el Màster de Dret Ambiental, constitueix l'element més important, a més de la recerca, transferència i cooperació en l'àmbit del dret ambiental.

La qualitat dels estudis oficials de màster es fonamenta en un mapa de processos que articulen el cos del Manual i que plantegen els àmbits de millora de la qualitat: 1. Programa formatiu; 2. Organització de l'ensenyament; 3. Recursos humans; 4. Recursos materials i financers; 5. Desenvolupament de l'ensenyament; 6. Resultats; i 7. Garantia de qualitat.

L'àmbit d'actuació en el qual s'inscriu el projecte:

Aplicabilitat als estudis de: Màster Universitari en Dret Ambiental

Departament/s: Departament de Dret Públic

Centre: Facultat de Ciències Jurídiques

Assignatures:

Primer curs: Caràcter obligatori

Fonaments de dret públic ambiental

Dret internacional del medi ambient

Règim jurídic de l'ordenació del territori i dret urbanístic

Intervenció administrativa ambiental

Introducció al medi ambient

Dret comunitari ambiental

Dret ambiental comparat

Economia del medi ambient

Introducció al dret ambiental sectorial

La responsabilitat per danys ambientals

Introducció a les ciències ambientals

Clínica jurídica ambiental

Segon curs: Caràcter obligatori

Gestió de la qualitat ambiental i responsabilitat corporativa a l'empresa

Dret d'aigües

Dret de la contaminació

Dret de l'energia

Dret dels residus

Fiscalitat ambiental

Protecció del medi natural
Anàlisi i gestió del conflicte ambiental
Dret penal ambiental
Introducció a la tecnologia ambiental
Seminaris
Pràctiques I (itinerari professionalitzador)
Pràctiques II (itinerari professionalitzador)
Memòria (itinerari professionalitzador)
Metodologia de la investigació jurídica (itinerari de recerca)
Tècniques d'investigació (itinerari de recerca)
Treball d'investigació (itinerari de recerca)

El Objectius del projecte han estat:

- Respondre als nous reptes del professorat de postgrau a les exigències de la implantació del Sistema Europeu d'Educació Superior.
- Millora de la planificació docent i la seva execució en el Màster per convertir-lo en un model d'excel·lència acadèmica en els estudis de postgrau.
- Proporcionar informació correcta, precisa, actualitzada i completa sobre els procediments que afecten als ensenyaments oficials de Màster.
- Protocolització de tots els aspectes del funcionament del programa de Màster/doctorat de cara a les acreditacions de qualitat (particularment en l'àmbit de l'acollida, la tutoria acadèmica durant el Màster i la direcció de la recerca)
- Millora de la qualitat docent dels estudis de postgrau, donant suport a la presentació de sol·licituds per a l'obtenció de la Menció de Qualitat.
- Millora de la competitivitat dels estudis de Màster de la URV dins l'EEEs.

2. Fases del treball desenvolupat

De l'1 de setembre al desembre del 2009: Identificació de les mancances i problemes relatius als processos de gestió acadèmica, administrativa i docent relativa als estudis de Màster.

Del gener a l'abril 2010: Recopilació i estudi de la informació disponible sobre els processos de gestió acadèmica, administrativa i docent relativa als estudis de Màster.

Del maig al setembre 2010: Procés de formalització i redacció del Manual de processos.

Al llarg de tota aquesta planificació s'han programat diverses reunions periòdiques de treball per distribuir tasques, treball conjunt dels diversos aspectes a tractar i intercanvi d'opinions i impressions relatives a tot aquest procés.

Cal deixar constància, que part dels membres d'aquest projecte han participat activament en la Comissió de Qualitat del GID, que des del gener del 2010, van celebrar reunions setmanals per tal d'adaptar el SIGQ de la URV a les titulacions de la Facultat de Ciències Jurídiques. En concret aquestes reunions es van celebrar: 9 de febrer de 9:30h a 12h; 16 de febrer de 9:30h a 12h; 23 de febrer de 9:30h a 12h; 2 de març de 9:30h a 12h; 9 de març de 9:30h a 12h; 16 de març de 9:30h a 12h.

- *Metodologia utilitzada, instruments utilitzats..*

La metodologia emprada ha estat l'anàlisi, en primer lloc, de la normativa general i a la pròpia de la URV en matèria d'estudis de postgrau que, per tant, està subjecte a modificacions. En tot allò que no preveuen el Reial decret esmentat, la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, modificada per la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril (LOU), el Decret, pel qual s'aproven els Estatuts de la URV, la normativa dels estudis de màster universitari de la URV i el present manual de procediment, s'ha d'aplicar la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJAP i PAC).

En segon lloc, s'han considerat altres experiències desenvolupades en altres Universitats espanyoles amb l'objectiu d'extreure bones pràctiques. En aquest sentit, s'ha procedit analitzar els següents documents:

1. El Protocol per a la garantia de qualitat dels Màsters oficials de la Universitat de València, Aprovat per Consell de Govern de 25 d'Octubre de 2005. (ACGUV 224/2005). Disponible a: <http://www.uv.es/sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C28.pdf>
2. El Protocol per a la gestió administrativa dels estudis oficials de màster regulats pel Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, Centre d'Estudis de Postgrau, Universitat de les Illes Balears, de Gener 2009.

En tercer lloc, s'ha procedit a treballar en col·laboració amb la Comissió de Qualitat del Grup d'Innovació Docent de la Facultat de Ciències Jurídiques, donat que els àmbits i alguns dels membres d'aquest projecte eren coincidents, malgrat que l'àmbit de treball de la Comissió integri no sols l'adaptació del SICQ al postgraus, sinó també als diferents graus de la Facultat.

- *Distribució de tasques de l'equip de treball, problemàtiques, presa de decisions..*

La participació dels membres d'aquest projecte en la Comissió de Qualitat del Grup d'Innovació Docent de la Facultat de Ciències jurídiques ha permès la revisió i aplicació dels processos de qualitat docent de la Universitat aplicats als estudis oficials de Màster, en concret, del Màster de l'Empresa i la contractació i el Màster en Dret Ambiental.

L'elaboració i redacció del Manual, així com la resta de procés de desenvolupament d'aquest projecte ha comptat amb la participació activa de la Sra. Georgina Gaona,

becària de col·laboració de la URV, assignada a aquest projecte, així com de la resta de membres del projecte, a través de reunions periòdiques de treball.

Alhora la revisió del document final ha estat a càrrec de la Tècnica d'Assegurament de la Qualitat de la Facultat de Ciències Jurídiques, la Sra. Marta Viñes.

- *Execució del pla de treball, fases, valoració de les tasques realitzades (esforços i dificultats, etc).*

En relació a la primera etapa del procés, desenvolupada de l'1 de setembre al desembre de 2009, la principal feina s'ha centrat en la identificació de les mancances i problemes relatius als processos de gestió acadèmica, administrativa i docent relativa als estudis de Màster. La dificultat més important ha estat la recopilació de normativa, dades i processos aplicables al Màster.

En una segona etapa del projecte, duta a terme del gener a l'abril 2010, en la que s'ha procedit a la recopilació i estudi de la informació disponible sobre els processos de gestió acadèmica, administrativa i docent relativa als estudis de Màster. Al llarg d'aquesta fase, l'anàlisi de tots els processos s'ha realitzat de forma coordinada amb la Comissió de Qualitat Docent del Grup d'Innovació Docent (GID) de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV, en la que hi participen activament tots els membres d'aquest projecte.

Del maig al setembre 2010, s'ha desenvolupat la tercera etapa del projecte centrada en la formalització i redacció del Manual de processos.

Al llarg de tota aquesta planificació s'han programat diverses reunions periòdiques de treball per distribuir tasques, treball conjunt dels diversos aspectes a tractar i intercanvi d'opinions i impressions relatives a tot aquest procés, tant amb la Comissió de Qualitat Docent del Grup d'Innovació Docent (GID) de la URV. En concret i des del gener fins al mes de juny de 2020 es van procedir a celebrar reunions setmanals en les que hi van participar membres d'aquest projecte, donat que els àmbits de treball eren compartits i que els membres de cadascuna de les dues Comissions eren coincidents.

3. Resultats obtinguts (3 fulls)

El resultat principal del projecte ha estat l'elaboració d'un manual que podria ser un model per la resta de Màsters Universitaris de la URV (veure Annex I d'aquesta Memòria). Amb aquest Manual de processos es vol millorar l'eficiència dels processos de gestió acadèmica i administrativa, aportant un manual útil, senzill i clar d'utilitat per la resta de Màsters de la URV.

El contingut del Manual s'estructura en les següents parts: la descripció dels procediments de gestió acadèmica (incloent els aspectes relatius a la captació d'alumnes, els períodes de preinscripció, el procés de matrícula, la gestió de beques i ajuts aplicables al Màster i la gestió del títol); la descripció dels procediments de protocol aplicables al Màster Universitari en Dret Ambiental (incloent l'acollida dels alumnes de nou accés, el sopar anual i l'acte d'inauguració i cloenda); la descripció dels procediments de millora de la qualitat docent (incloent el calendari acadèmic, la

preparació de les guies docents, el treball de les competències nuclears, transversals i específiques del Màster, la descripció de les metodologies docent emprades, el sistema d'avaluació, la comunicació amb els alumnes, els treballs de fi de màster); el Pla d'Acció Tutorial adaptat als estudis del Màster; les sessions de coordinació i tutoria; les enquestes a l'alumnat; la mobilitat d'estudiants i professorat; la descripció de tots els procediments relatius al professorat del Màster; la descripció dels procediments relatius a les funcions de coordinació; la descripció del calendari de procediments; i finalment, els annexes documentals.

Amb aquesta aportació s'espera que en una propera convocatòria de menció de qualitat del programa de doctorat, aquest instrument pugui reforçar la recuperació d'aquesta qualificació en el Programa de Doctorat en Dret i, a la vegada, millorar la qualitat docent dels nostres ensenyaments en general.

Arrel de la renovació metodològica de les noves titulacions associada a la seva impartició en el contexte de l'EEEs, el Protocol proposa una millora en el sistema d'informació als alumnes i, sobretot, el desenvolupament d'un sistema de garantia de la qualitat dels estudis. Aquest sistema incorpora la política i objectius de qualitat de la URV i proporcionarà un sistema d'indicadors que permetin recollir la informació sobre l'activitat ordinària, el compliment dels objectius establerts i la definició de noves accions de millora de processos concrets.

Així mateix, la millora de la qualitat dels estudis de Màster es planteja des de dues línies d'actuació: la millora de la promoció i gestió dels programes i la millora docent dins dels mateixos. La millora de la promoció es centrarà, sobretot, en augmentar la visibilitat internacional dels estudis. Al respecte, la feina realitzada per la Comissió d'Internacionalització de la URV resulta molt important, però també ho és el seguiment d'aquells estudiants que han finalitzat el Màster i el grau d'ocupació assolit.

4. Interpretació de resultats i aplicació en la docència universitària.

Un dels resultats més importants que tindran una aplicació acadèmica en la titulació és la implantació d'un **Pla d'Acció Tutorial** adaptat als estudis de Màster (veure annex nº. 2) és una proposta innovadora, que pretén iniciar el seu desenvolupament en el curs 2010-2011 i que permetrà que cada estudiant del Màster compti amb un/a professor/a tutor/a amb el que es reunirà per a facilitar la seva integració a la Universitat i rebre assessorament acadèmic i, quan s'escaigui, orientació professional. El Pla d'Acció Tutorial és una eina clau per a millorar els indicadors relatius al nivell d'eficiència. Així mateix, aquesta acció tutorial es complementarà amb una actuació específica d'acollida, especialment orientada als estudiants internacionals.

5. Conclusions i propostes finals (en relació a la millora de la qualitat docent i als objectius de la convocatòria).

En relació a la contribució de la qualitat docent, el present projecte pretén establir els mecanismes permanents i adequats per assegurar la qualitat dels estudis oficials del Màster Universitari en Dret Ambiental. En efecte, la **garantia de qualitat**, té per objectiu garantir la millora contínua dels estudis de màster i es podrà realitzar mitjançant un sistema de seguiment i millora de la garantia de la qualitat del Màster. Aquest sistema de garantia de qualitat inclou indicadors, indicis i procediments de recollida d'informació, incorpora estàndards i mostra les tendències en el compliment dels objectius del pla d'estudis; permet analitzar les desviacions a l'hora de planificar i les àrees susceptibles de millora; i fa possible definir i implantar propostes per a la millora contínua del pla d'estudis.

En aquesta línia, es proposen els quatre instruments següents: un Manual de Processos del Màster Oficial en Dret Ambiental que s'adjunta com annex nº 1 a aquest informe; un Pla d'acció tutorial adaptat als estudis de Màster en Dret Ambiental com a annex nº 2 a aquest informe; un comitè de qualitat, encarregat de fer el seguiment i garantir la qualitat; i la recollida d'evidències.

Respecte al **Manual de processos** serà l'instrument fonamental de garantia de la qualitat. Aquest document haurà de sotmetre's a revisió anualment per tal d'integrar els canvis que es vagin produint o bé les millores que pugui proposar el Comitè de Qualitat del Màster.

Respecte al **Pla d'acció tutorial (PAT)**, s'ha considerat necessari adaptar el model d'acció tutorial actualment existent a la Facultat de Ciències Jurídiques al context del Màster Universitari en Dret Ambiental. La tutoria és un procés de suport permanent que dona resposta als problemes i necessitats relacionades amb la vida universitària de l'alumne, sobretot en aquells moments en els quals ha de prendre decisions. El model de tutoria al que fem referència ha de ser un model flexible i accessible tant per l'alumne com pel tutor i sobretot ha de permetre un canvi en la conceptualització i percepció de la pròpia comunitat universitària en front a les tutories acadèmiques.

El PAT adaptat al Màster Universitari en Dret Ambiental, va ser aprovat per Junta de Facultat el dia 22 de juny de 2010, amb l'objectiu de ser desenvolupat al llarg del curs acadèmic 2010-2011. A partir de l'aplicació d'aquest nou Pla Tutorial, es podran introduir les corresponents modificacions i/o actualitzacions per als següents cursos acadèmics.

Respecte al **Comitè de Qualitat del Màster**, s'encarregarà de realitzar l'avaluació interna de la qualitat de la titulació de Màster. El comitè de qualitat tindrà caràcter tècnic, centrat en l'emissió d'informes de seguiment sobre la qualitat de la titulació. Per acomplir les seves funcions, es podrà comptar amb el suport tècnic que li pugui proporcionar el Servei de Recursos Educatius de la URV, el Grup d'Innovació Docent de la Facultat de Ciències Jurídiques, de la URV i el servei tècnic de garantia de la qualitat docent de la Facultat de Ciències Jurídiques.

Sobre la composició del Comitè de Qualitat es compondrà dels membres següents:

- El/La coordinador/a del Màster.
- 2 professors/es del Màster.
- 1 membre del personal d'administració i serveis.
- 1 estudiant.
- 1 egressat, sempre que sigui possible.

La principal funció del comitè de qualitat ha de ser vetllar *per la qualitat del màster, per la qual cosa reflexionarà i valorarà a partir de base de dades i evidències degudament documentades i argumentades*. I tot això amb l'objectiu de proposar plans i accions de millora que orienten el procés d'acreditació d'aquests estudis, que s'inclouran en el manual en el moment de la seva revisió.

D'aquesta funció principal, se'n deriven aquestes altres:

- Proposar els mitjans i les accions oportunes per a la millora contínua de l'ensenyament ;
- Analitzar l'evolució dels estudis per potenciar la millora dels indicadors inclosos en els processos d'avaluació i acreditació dels màsters.
- Valorar periòdicament el funcionament general del centre on és adscrit el màster, fent especial insistència en els aspectes organitzatius i acadèmics.
- Difondre la cultura de qualitat als centres i en els màsters oficials.
- Assegurar la confecció i revisió de les evidències de cadascun dels criteris: Una evidència és qualsevol valor, document o prova que demostrï l'objectivitat i/o veracitat de la informació.

Finalment, la **recollida d'evidències** ha de proporcionar informació del procés de seguiment i millora del Màster. En aquest procés de millora contínua dels estudis de Màster es demana informació sobre diversos aspectes del programa: indicadors i dades (nombre d'alumnes matriculats, ingressos, etc., són evidències quantitatives); documents, acords o informes (acords de junta de facultat, programes de les assignatures, etc., són evidències qualitatives); percepció dels implicats en el programa (enquestes de satisfacció a estudiants, a egressats, etc., corresponen a evidències d'opinió). Tota aquesta informació s'ha de recopilar en l'informe que realitza la coordinació del Màster i que sotmet a la consideració de la Comissió de Garantia de la Qualitat del Màster, del Centre d'Estudis en Dret Ambiental de Tarragona i a la Facultat de Ciències Jurídiques. El Comitè de Qualitat del Màster és el responsable d'assegurar l'elaboració de les distintes evidències plantejades segons els diferents criteris de qualitat, i també de revisar-les i millorar-les. Totes aquestes evidències han de ser analitzades periòdicament, contrastades amb la realitat i valorada per tal de procedir a la millora del Màster.

Les evidències que es consideren fonamentals a l'hora de fer seguiment de la qualitat són:

- La realització d'enquestes de satisfacció i opinió dels implicats en els estudis de màster: En qualsevol procés de garantia de qualitat és bàsic **demanar l'opinió de tots**

els implicats en el títol. Per això es proposa una sèrie d'enquestes de satisfacció i opinió en diferents moments del procés d'ensenyament.

- La realització d'una avaluació institucional del Màster: Per garantir la millora contínua d'un Màster és necessària la realització periòdica de **processos d'avaluació institucional** interna y externa. En una primera fase d'autoavaluació, el Comitè de Qualitat del Màster descriu i valora la situació dels ensenyaments, d'acord i selecciona i proposa un pla de millora per desenvolupar-lo els anys successius, d'acord amb les evidències recollides. L'avaluació interna realitzada pel Comitè de Garantia de la Qualitat realitzarà un breu informe que haurà d'integrar-se, com a un apartat més, de l'informe elaborat per la coordinació del Màster. Aquest informe haurà de sotmetre's a la consideració de la Facultat i als òrgans competents de la URV, per tant que elaborin un **informe extern** i així assegurar la correcta interpretació que es fan de les dades i garantir la viabilitat del pla de millora.

El **Comitè de Garantia de la Qualitat del Màster** en funció d'aquest informe d'avaluació externa revisarà el pla de millora, integrant una síntesi de les valoracions de les diverses dimensions implicades en el Màster, i també una relació dels principals punts forts i febles detectats. Com a element fonamental del document, es destacaran el pla de millores degudament prioritzat i temporalitzat, a fi de consolidar els punts forts i aconseguir resoldre o millorar els punts febles. L'informe final ha de ser elaborat pel Comitè de Qualitat del Màster i s'adjuntarà a l'informe que realitza la coordinació del Màster.

La finalitat del sistema de seguiment de la qualitat és:

- Respondre al compromís de satisfacció de les necessitats i expectatives generades per la societat;
- Oferir la transparència exigida en l'àmbit de l'EEES.
- Incorporar estratègies de millora continuada.
- Ordenar les iniciatives docents d'una forma sistemàtica per tal de contribuir de forma eficaç a la garantia de qualitat.

Finalment, cal considerar que totes aquests els procediments, igual que el Manual en general, estan subjectes a un procés continuat de revisió permetent al centre detectar debilitats i establir les accions que garanteixin la millora continuada.

6. Referències bibliogràfiques / Annexes

APODACA, P.; LOBATO, C. (Editores) (1997), *Calidad en la Universidad: Orientación y Evaluación*. Barcelona: Editorial Laertes.

BORRÀS PENTINAT, S.; JORDI AMORÒS, C.; RIVAS NIETO, E., "El Grup d'Innovació Docent com a estratègia de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV per a l'adaptació a l'Espai Europeu

d'Educació Superior", en *Garantia de la Qualitat docent: processos, estàndars i indicadors*, Ed. publicacions URV, Tarragona, 2010, pp. 89 a 117.

BUENDÍA, L.; GARCÍA, B (2000), "Evaluación institucional y mejora de la calidad en la enseñanza superior", a GONZALEZ, M. T. (Coord), *Evaluación y gestión de la calidad educativa. Un enfoque metodológico*. Málaga: Aljibe.

CAJIDE VAL, J. (Coord.) (2001), *Calidad universitaria y empleo*, Madrid: Dykinson. Disponible a: <http://vlex.com/source/empleo-calidad-universitaria-587>.

CANTÚ D., H. (2000), *Desarrollo de una cultura de calidad*, México: McGraw-Hill.

JIMÉNEZ TELLO, P. (2007), *Auditoría Universitaria y Calidad*, Tesis doctoral, publicada en línea TDX, UAB, disponible a http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0314108-160127/index_cs.html.

PEÑA, D. (1997): "La mejora de la calidad de la educación: Reflexiones y experiencias", *Boletín de Estudios Económicos*, vol. LII (161), pp. 202-227.

PEÑA, D. (1999): "Calidad Total de las universidades", a Comissionat per a Universitats i Recerca (1999), *Universitat: Estratègies per avançar. Direcció Estratègica y Calidad en las Universidades*, Càtedra Unesco de gestió de l'ensenyament superior, UPC, Barcelona.

RIZO, H. (1999), "Evaluación del docente universitario". *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 2(1).

RODRIGO FERNÁNDEZ, YERKO MARTÍNEZ, NICOLÁS VELASCO F. (2006), "Indicadores y estándares internacionales de calidad universitaria", a *Calidad en la educación*, Nº. 25, 2006, pp. 17-29.

Documentació:

REAL DECRETO 1393/2007, de 29 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales (BOE núm. 260 de 30 de octubre).

II Plan Nacional de Evaluación de la Calidad de las Universidades Españolas <http://www.mec.es/consejou/calidad/PNE.html>

Protocol per a la garantia de qualitat dels màsters oficials de la Universitat de València, Aprovat per Consell de Govern de 25 d'Octubre de 2005. (ACGUV 224/2005). Disponible a: <http://www.uv.es/sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C28.pdf>

Protocol per a la gestió administrativa dels estudis oficials de màster regulats pel Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, Centre d'Estudis de Postgrau, Universitat de les Illes Balears, de Gener 2009.

Document marc i directrius per a l'assegurament de la qualitat docent de la URV.

Annexes :

Annex nº. 1 Manual de processos de gestió acadèmica i de la millora de la qualitat docent dels estudis oficials de Master Universitari de Dret Ambiental

Annex nº. 2 Pla d'Acció Tutorial adaptat al Màster en Dret Ambiental